

Towarzystwo Miłośników Ziemi Wadowickiej

ŚPIEWAM TOBIE OJCZYZNO

Majówka na Rynku w Wadowicach

*Gdzie słyszysz śpiew - tam idź,
tam dobre serca mają.
Źli ludzie, wierzą mi -
ci nigdy nie śpiewają.*

Maj - to ekspansja życia w przyrodzie, pełnia wiosny barwiącej świat kolorami. Maj zawsze był miesiącem radości i takie skojarzenia ma w Polsce i współcześnie, mimo majowego przewrotu w „zimną Zośkę” 1926 roku.

Kwitną narcyzy, forsycje i zielenią się „łąki umajone”. Okres wycieczek i matur, czas wypadów za miasto, na działkę, do ogrodu - czas majówek, kiedyś z prowiantem, dzisiaj z grillowaniem, zawsze jednak ze śpiewem.

Maj to okazja przypomnienia naszej tożsamości kształtowanej przez historię: 1 maja Święto Pracy, 2 - Dzień Flagi Rzeczypospolitej, 3 - Święto Narodowe Trzeciego Maja, 8 maja lub 9 maja wg obrządku rosyjskiego - Dzień Zwycięstwa.

W czasach PRL-u najważniejsze dla nas były majowe Dni Oświaty, Książki i Prasy. To święto kultury i literatury trwało cały tydzień.

W Kościele katolickim to okres majowych nabożeństw, popularnych majówek ku czci Matki Bożej i wieczornych śpiewów przy kapliczkach.

*A wiosna przyszła pieszo. Już kwiatki za nią spieszą,
Już trawy przed nią rosną i szumią – Witaj wiosno.*

/Jan Brzechwa/

ZNAMY SIĘ TYLKO Z WIDZENIA

**Znamy się tylko z widzenia
A jednak lubimy się trochę
Przez ulicę szeroką jak rzeka
Zagłędamy sobie do okien, do okien
Już wiem, że masz oczy niebieskie
Że lubisz wieczory i kwiaty
A gdy czasem zanucisz piosenkę
Twój głos pomaga mi marzyć, marzyć**

**Marzenia jak ptaki szybują po niebie
Na pewno potrafisz wśród nich znaleźć siebie
I wierzę, że kiedyś odgadniesz z tych marzeń
Że chciałbym się z tobą zobaczyć naprawdę**

**Znamy się tylko z widzenia
A jedno o drugim nic nie wie
Przez ulicę szeroką jak rzeka
Uśmiejemy się czasem do siebie, do siebie**

Znamy się, znamy się, znamy się.

Piosenka Ryszarda Poznakowskiego, jednego z najwybitniejszych kompozytorów muzyki rozrywkowej, lidera „Trubadurów”. Tekst Marka Głogowskiego (1968 rok)

MAZUREK TRZECIEGO MAJA

Witaj majowa jutrzeńko, świeć naszej polskiej krainie,
uczczimy ciebie piosenką, która w całej Polsce słynie.
Witaj Maj, piękny Maj, u Polaków błogi raj. /bis/

Witaj dniu 3 Maja, który wolność nam zwiastujesz,
pierzchła już ciemności zgraja,
Polsko dzisiaj tryumfujesz.

Witaj Maj, piękny Maj, u Polaków błogi raj. /bis/

Wolność wsparta na oświacie
i równość w obliczu prawa,
To nam rokowała, bracie, Trzeciego Maja ustawa.

Biedny kraj, biedny kraj,
Gdzie jest grzechem wspomnieć maj! /bis/

Wytrwałości! Prawych godło,
daj Polakom wyżyć w biedzie,
Bo co się dziś nie powiodło, może jutro się powiedzie.

Boże daj, Boże daj, by zabłysnął taki maj! /bis/

Największą popularnością spośród utworów muzycznych powstałych dla uczczenia Konstytucji Majowej zyskał Mazurek trzeciego Maja. Jego melodia pojawiła się w latach dwudziestych XIX . To ciągła pieśń nadziei demokracji. Tekst: Rajnold Suchodolski i Stanisław Starzyński, muzykę przypisuje się Fryderykowi Chopinowi.

MARSZ POLONII

Jeszcze Polska nie zginęła, ,
Kiedy my żyjemy,
Co nam obca przemoc wzięła,
Szablą odbierzemy.

Marsz, marsz Polonia,
Nasz dzielny narodzie,
Odpoczniemy po swej pracy
W ojczystej zagrodzie./bis/

Przejdziem Wisłę, przejdziem
Wartę, Będziem Polakami,
Dał nam przykład Bonaparte,
Jak zwyciężać mamy.

Marsz, marsz Polonia,
Nasz dzielny narodzie,
Odpoczniemy po swej pracy
W ojczystej zagrodzie./bis/

*Pieśń Legionów Dąbrowskiego napisana przez
Józefa Wybickiego w 1795 roku z polonijnym refrenem.*

ROTA

Nie rzucim ziemi skąd nasz ród!
Nie damy pogrześć mowy!
My, polski naród, polski lud,
Królewski szczep piastowy.
Nie damy, by nas zgnębił wróg!
Tak nam dopomóż Bóg!/bis

Do krwi ostatniej kropli z żył
Bronić będziemy ducha,
Aż się rozpadnie w proch i pył
Krzyżacka zawierucha
Twierdzą nam będzie każdy próg.
Tak nam dopomóż Bóg!/bis

Rota to jedna z najbardziej znanych pieśni narodowych do 1918 r. uważana za nieoficjalny hymn. Wiersz napisała Maria Konopnicka w czasie pobytu w Cieszynie w 1908 r. jako protest przeciwko szyskanom w zaborze pruskim. 13 stycznia 1910 r. kompozytor Feliks Nowowiejski udaje się do zakładu fryzjerskiego przy Floriańskiej w Krakowie. Oczekiwanie na brzytwę skraca sobie lekturą „Pisemka dla kobiet z gminu”. Znalezione w nim wiersz Konopnickiej powoduje, iż kompozytor rezygnuje z golenia, wybiega na Planty i w ciągu godzinnego spaceru komponuje „Rotę”, która będzie wykonywana oficjalnie na obchodach 500-lecia Grunwaldu. Pytany przez dziennikarzy, gdzie znalazł natchnienie, Nowowiejski (ku oburzeniu Konopnickiej) do końca życia będzie opowiadał, że w zakładzie fryzjerskim. Autorka słów nigdy nie spotka się z autorem melodii.

POLSKIE KWIATY

**Śpiewa Ci obcy wiatr
Zachwyca piękny świat
A serce tęskni ,
Bo gdzieś daleko stąd
Został rodzinny dom
Tam jest najpiękniej,**

**Tam właśnie teraz,
rozkwitły kwiaty,
Stokrotki, fiołki,
kaczeńce i maki.
Pod polskim niebem,
w szczerym polu wyrosły
Ojczyste kwiaty,
W ich zapachu, urodzie
jest Polska. /bis/**

Muzyka i słowa Magdaleny Nazaretanki

MAJOWE SŁOŃCE

Majem pachnące kasztany,
Majem śpiewane dni,
Cały nasz kraj ukochany
W majowym słońcu łśni.

Razem pójdziemy w pochodzie,
Twoi koledzy i ja,
Pójdą i starsi i młodzi,
Bo dzisiaj jest pierwszy maj.

REF: Majowe słońce, radość, zieleń pól
W parku kasztany zakwitły już.
Podaj mi rękę tak możemy iść
W majowym słońcu ja i ty. /bis/.

*Od 1890 roku obchodzone jest na całym świecie między-
narodowe święto klasy robotniczej 1 maja. W Polsce od
1950 roku jest to święto państwowe, w czasach PRL-u pa-
radnie obchodzone: pochody , trybuny, zawody, imprezy
i zakładowe majówki z kielbasą i piwem. Piosenkę napisa-
łem w 1972 roku dla młodzieży ZST w Andrychowie, gdzie
wtedy pracowałem. Jest odbiciem nastroju pierwszych lat
dekady E. Gierka, najlepszego okresu PRL-u.*

MAJOWO

Usta milczą, dusza śpiewa: Kochaj mnie
Usta milczą, pieśń rozbrzmiewa: Kochaj mnie!
Cały świat dookoła tą miłością tchnie.
Wszystko mówi mi że ty dziś kochasz mnie.

Wielka sława, to żart,
książę błazna jest wart,
złoto toczy się w krąg
z rąk do rąk, z rąk do rąk. / bis /.

Że srebro i złoto to nic, chodzi o to,
by młodym być i więcej nic,
nie rozgłos, nie sława, nie stroje, zabawa,
lecz młodym być i więcej nic.
A jeszcze do tego mieć kogoś bliskiego
i kochać go, i więcej nic,
najbiedniejszym być, najskromniejszym być,
ale mieć przed sobą świat,
zakochanym być i kochanym być,
i mieć wciąż dwadzieścia lat.

*Składanka znanych motywów z operetek:
Wesoła wdówka Franza Lehara i Baron Cy-
gański Johana Straussa - to czasy galicyjskie
oraz walc Jerzego Petersburskiego z 1938 r.*

MAŁGOŚKA

To był maj,
pachniała Saska Kępa
szalonym, zielonym bzem.
To był maj,
gotowa była ta sukienka
i noc się stawała dniem.

Już zapisani byliśmy w urzędzie,
białe koszule na sznurze schły.
Nie wiedziałam, co ze mną będzie,
gdy tamtą dziewczynę pod rękę ujrzałam z nim.

Małgośka – mówią mi – on niewart jednej łzy,
on nie jest wart jednej łzy.
Małgośka – kochaj nas –
na smutki przyjdzie czas,
zaśpiewaj raz, zatańcz raz!
Małgośka – tańcz i pij, a z niego sobie kpij,
a z niego kpij sobie, kpij.
Jak wróci, powiedz: nie,
niech idzie tam gdzie chce,
hej, głupia ty, głupia ty, głupia ty.

Słowa Agnieszki Osieckiej do muzyki Katarzyny Gaertner

CZERWONE RÓŻE SĄ

**Ostatni szkolny dzień, rozstania naszedł czas,
Pamiętnik dałam ci, ty napisałeś tak:**

Czerwone róże są, a fioletowe bzy

Cukier ma słodki smak, lecz słodsza jesteś ty /bis/

Minęło parę lat, wiesz już że męża mam,

Lecz słowa z tamtych dni, na pamięć znam

Czerwone róże są, a fioletowe bzy

Cukier ma słodki smak, lecz słodsza jesteś ty /bis/

Zarzucę płaszcz, gitarę wezmę w rękę

Dobędę z niej akordów cichy ton.

Zaśpiewam ci ostatnią mą piosenkę,

Tak bardzo chcę zaśpiewać tobie ją. / bis/

Gdy stałem dziś wśród ludzi przy kościele,

Ty z innym przed ołtarzem brałaś ślub

I byłaś tak, jak anioł w ludzkim ciele,

a ja wierzyłem, że stanie się ten cud./ bis /

Mariaż dwóch anonimowych, biesiadnych piosenek.

GDZIE STRUMYK

Gdzie strumyk płynie z wolna,
rozsiewa zioła maj,
stokrotka rosła polna,
a nad nią szumiał gaj. /bis/

Wtem harcerz idzie z wolna:
Stokrotko, witam cię,
twój urok mnie zachwycą,
czy chcesz być mą, czy nie? /bis/

Ma miłość jest ogromna,
głęboko w sercu skryta
i nikt jej nie odgadnie,
i nikt jej nie odczyta. /bis/

Gdzie strumyk płynie z wolna,
rozsiewa zioła maj,
stokrotka znikła polna,
z harcerzem poszła w dal./bis/

Na głowie kwietny ma wianek
W ręku zielony badylek
A przed nią bieży baranek
A nad nią lata motylek
A przed nią bieży baranek
A nad nią lata motylek

*Popularna piosenka harcerska plus fragment Ba-
ranka KULTU z A. Mickiewicza.*

W GORĄCYM SŁOŃCU...

W gorącym słońcu Casablanki,
W czerwonym skwarze marokańskich dni,
Szukałeś cienia twego domu,
Który na długo z oczu znikł.
W paryskim zgiełku wśród bulwarów,
Pod skwarnym niebem elizejskich pól,
Słyszałeś nieraz dźwięk znajomy,
Choć nierealny z obcych słów.

REF.: Tu jest twoje miejsce,
Tu masz swój ciasny ale własny kąt,
Tu jest twoje miejsce,
Tu jest twój dom. /bis/

*Jedna z wielu popularnych piosenek biesiadno-
tanecznych o tematyce patriotycznej. Piosenkę
wylansował Tercet Egzotyczny.*

NIECH NO TYLKO ZAKWITNĄ JABŁONIE

Świat nie jest taki zły,
Świat nie jest wcale mdły,
Niech no tylko zakwitną jabłonie,
To i milion z nieba kapnie,
I dziewczyna kocha łatwiej,
Jabłonie, kwitnące jabłonie...

Wszystkim manna leci z nieba,
Ludzie mają, co potrzeba,
Darmo światło, gaz, lokaje.
Śpią od rana do wieczora,
Czasem drepczą do kościoła
I nocą zmęczeni śpiewają...

Świat nie jest taki zły,
Świat nie jest wcale mdły,
Tak kończymy tę naszą melodię.
Wiosną ludzie umierają,
Wiosną ludzie się kochają,
I dziewczyna z ulicy, i złodziej.

Piosenka Jerzego Afanasjewo do muzyki Janusza Hajduna, wykreowana przez Halinę Kunicką w 1968 roku.

BIESIADNIE

**W cieniu rajskiego drzewa
Pośród kwitnących róż
Siedziała sobie Ewa
A przy niej anioł stróż
 Spędzał jej muszki z czoła
 Zadając sobie trud
 Aż tu natrętna pszczoła
 składa na ustach miód .
Całować nie jest grzech
Sam Pan Bóg nam to rzekł
Po to nam usta dał
Byś nimi całował /bis/**

**Wczoraj obiecałaś mi na pewno,
Że zostaniesz ma królową,
Na jedną jedną noc.
Dzisiaj, nie zastałem ciebie w domu,
Bo wybiegłaś po kryjomu ,
Z innym na rendez vous.**

**O Marianno, gdybyś była zakochaną
Nie spałabyś w tę noc, w tę jedną noc. /bis/**

BANDO, BANDO

Precz smutki niech zginą, wspomnienia niechaj płyną

Obsiądźmy stoły w koło z piosenką wesołą

Uśmiechnij się jasno, a wszystkie troski zgasną

Podajmy sobie ręce w piosence, w piosence.

**Bo w naszej ferajnie przyjęte jest
zabawić się fajnie i śpiewać też**

I zawsze mamy chęć na szal,

byleby śpiew wesoło brzmiał.

Bando, Bando, rozstania nadszedł już czas

Bando, Bando, na zawsze złączyłaś nas

Bando, Bando, bez ciebie smutno i źle

**Pożegnanie to nie dla nas
wkrótce znów spotkamy się.**

**Škoda lásky, kterou sem tobě dala,
ty mé oči, dnes bych si vyplakala,
Moje mládí, uprchlo tako jako sen,
na všechno mi zbyla jenom,
v srdci mém vzpomínka jen.**

Zapewne najbardziej popularna piosenka na świecie. Rozpowszechniona w wersji niemieckiej jako Rosamunde, nawet w Meksyku uchodzi za rodzimą piosenkę ludową. Skomponował ją w 1927 roku czeski kapelmistrz spod Pragi Jaromír Vojvoda a kilka lat później Vaclav Zeman napisał do melodii tekst pt. Skoda lasky (Szkoda miłości).

PAWIE PIÓRA ŁADNE.

Zdobyłem se pawich piór
Nastroiłem dlo nich mur,
Pawie pióra ładne, pawie pióra kradne,
Będzie o nich śpiwoł chór /bis/

Zdobęde se pański dwór,
Wywleke se złoty wór,
Złoty wór wysypie ludziskom przed ślipie,
Nakupie se pawich piór! /bis/

Miałeś chامية złoty róg,
Miałeś chامية czapkę z piór:
Czapkę wicher niesie, róg huka po lesie,
Ostał ci się ino sznur. /bis/

W ostatniej scenie "Wesela", w pełnym napięcia momencie oczekiwania na głos rogu wzywającego do walki, pojawia się postać Chochola, który prowadzi symboliczny taniec: znak martwoty i niemocy tumanionego społeczeństwa, uśpienia sił, które w nim drzemią. Od premiery w 1901 roku w Teatrze Słowackiego w Krakowie, symbolika dramatu jest zawsze aktualna. S. Wyspiański w kapitalny sposób zdiagnozował narodowy charakter Polaków, który w decydujący sposób wpływa na jakość polskiego życia. Także w III RP.

ODA DO RADOŚCI

O, radości, iskro bogów,
Kwiecie Elizejskich Pól,
Święta, na twym świętym progu
Staje nasz natchniony chór.
Jasność twoja wszystko zaćmi,
Złączy, co rozdzielił los,
Wszyscy ludzie będą braćmi
Tam, gdzie twój przemówi głos. /bis/

Daj narodom światła jasność
by głupocie zadać kres,
Rozumowi przywróć świetność
i braterstwo nasze nieś.

Jasność twoja wszystko zaćmi,
Złączy, co rozdzielił los,
Wszyscy ludzie będą braćmi
Tam, gdzie twój przemówi głos /bis/

Hymn Unii Europejskiej w przekładzie Konstantego Ildefonsa Gałczyńskiego. Autorem oryginalnego tekstu jest Fryderyk Schiller. Jego oda została rozśławiona, gdy Ludwig von Beethoven wykorzystał ją w finale słynnej IX Symfonii.

Znaczenie Konstytucji Trzeciego Maja trudno się przebijało do świadomości Polaków, zwłaszcza w Galicji. Owocowało głównie propagandowym patriotyzmem w momentach istotnych dla Ojczyzny. Ustawy Sejmu Wielkiego dowiodły jednak, że w obliczu zagrożenia potrafiliśmy się zjednoczyć, także dla racjonalnego państwowo twórczego działania. Było to jedyne, obok obrad Okrągłego Stołu, krótkotrwałe zwycięstwo rozumnego patriotyzmu a nie irracjonalnych emocji, którymi usiłujemy budować Polskę.

*Róbmy swoje! Pewne jest to jedno, że
Róbmy swoje! Bo jeżeli ciut się chce,
Drobiazgów parę się uchowa:
Kultura, sztuka, wolność słowa- Kochani,
Róbmy swoje! Róbmy swoje!
Może to coś da- kto wie?
Rodacy!
Niejedną jeszcze paranoję
Przetrzymać przyjdzie- robiąc swoje! Kochani,
Róbmy swoje! Róbmy swoje!
Żeby było na co wyjść!*

/ Wojciech Młynarski/

Opracowanie - Zbigniew JURCZAK

*Majówka na Rynku w Wadowicach
w dwudziestolecie uchwalenia
Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej
1997—2017*

Projekt *Śpiewam Tobie Ojczyzno* wspierany przez
Gminę Wadowice, Umowa NR OR.526.5.7.2017.K z dnia 02.03.2017.